

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - ontwerp van decreet tot regeling van de toekenning van een jobbonus plus voor startende zelfstandigen
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Om zelfstandig ondernemerschap te stimuleren, komt er naast de jobbonus voor loontrekkenden ook een jobbonus plus voor startende zelfstandigen. De Vlaamse Regering wil met de jobbonus plus voor startende zelfstandigen ondernemerschap in hoofdberoep stimuleren voor loontrekkenden die aan de slag zijn met een laag inkomen. De stap naar ondernemerschap in hoofdberoep wordt voor deze personen bevorderd door hun recht op een jobbonus twee jaar te verlengen via de jobbonus plus voor startende zelfstandigen.

Er werd gekozen om een premie in twee schijven toe te kennen: een eerste schijf wanneer men start als zelfstandige in hoofdberoep en een tweede wanneer men na twaalf maanden nog actief is in dit statuut. De toekenning en uitbetaling van de premie wordt door het Departement Werk en Sociale Economie uitgewerkt.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Economisch beleid

Inhoudelijk structuurelement: Stimuleren van ondernemerschap

De Vlaamse Regering beoogt het stimuleren van zelfstandig ondernemerschap.

In het BBT 2022 is opgenomen:

“Om de stap naar werk voldoende lonend te maken (en aan te moedigen), voorzien we bijkomende initiatieven in het kader van de jobbonus.

Met de jobbonus willen we ons specifiek richten op werknemers, met als doel mensen zowel terug naar de arbeidsmarkt te krijgen, als hen ook duurzaam op die arbeidsmarkt te houden. De jobbonus voor werknemers is een maatregel prioritair gericht op de lagere inkomens. We zullen

met deze maatregel mensen bereiken die werken in de dienstenchequesector, kinderopvang, logistieke sector, retailsector, ...

Daarnaast komt er een starterspremie (jobbonus +) gericht op startende zelfstandigen in hoofdberoep. We behouden de transitiepremie (als activeringsmaatregel van uitkeringsgerechtigden ingeschreven bij VDAB gericht op ondernemerschap), maar voorzien daarnaast een starterspremie om het ondernemerschap aan te moedigen. Op die manier willen we naast uitkeringsgerechtigden, ook niet-beroepsactieven en werkenden (met een laag brutoloon) stimuleren om effectief de stap naar ondernemerschap te zetten. “

In BBT WSE 2022 is de jobbonus plus opgenomen onder operationele doelstelling OD Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden.

We vertrekken vanuit de conceptnota 'Jobbonus + en transitiepremie voor startende zelfstandigen', die de Vlaamse Regering op 19 november 2021 goedkeurde (VR 2021 1911 MED.0408-1) en waarin de contouren voor deze nieuwe maatregelen werden vastgelegd.

Er werd gekozen om de jobbonus plus voor zelfstandigen in te voeren vanaf 2022. Werknemers met een laag inkomen zullen een jobbonus ontvangen van de Vlaamse overheid, om hen te stimuleren om aan de slag te gaan of te blijven. Om ervoor te zorgen dat deze werknemers niet ontmoedigd worden om de eventueel gewenste stap naar het ondernemerschap te zetten (wegens verlies van deze jobbonus bij stopzetten van hun werknemersstatuut), wordt er een starterspremie toegekend aan personen die aan de slag zijn met een laag inkomen en die de stap zetten naar zelfstandige in hoofdberoep.

De premie wordt voor het eerst toegekend aan personen die starten als zelfstandige in hoofdberoep in 2022 en prestaties verrichtten als loontrekkende in 2021. De premie wordt voor het eerst uitbetaald ten vroegste eind 2022.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd onderworpen aan:

- het taal- en wetgevingsadvies nr. 2022/21 van 27 januari 2022;
- het JoKER-advies van 21 januari 2022;
- het advies van de inspectie van financiën van 1 februari 2022;
- het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor bestuurszaken, van 7 maart 2022;
- het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, werd ontvangen op 10 maart 2022;
- het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie nr. 2022/029 van 6 april 2022;
- het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen van 25 april 2022;
- het advies van de Raad van State nr. 71.431/3 van 2 juni 2022.

Het voorontwerp van decreet werd door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd op 11 maart 2022 (VR 2022 1103 DOC. 0230).

Repliek op de ingewonnen adviezen

1. Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie

Op 6 april 2022 verstrekte de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna: VTC) haar advies over voorliggend voorontwerp van decreet. Hieronder worden de bemerkingen van de VTC punctueel beantwoord.

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde ontwerp van decreet voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd:

a) Het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling

Het is de verplichting voor de verwerkingsverantwoordelijken om na te gaan of er al dan niet een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling moet gebeuren.

Op advies van de Data Protection Officer van het Departement Werk en Sociale Economie wordt er een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling ingepland voor deze maatregel.

b) Verwijzen naar de subsidiedatabank

Aangezien het een premie betreft, wijst de VTC op de mededeling van persoonsgegevens die zal gebeuren in het kader van de subsidiedatabank van het Departement Financiën en Begroting. Een adviesvraag over deze databank werd al aan de VTC voorgelegd (VTC/A/W/2021/43).

Aangezien het een premie betreft die wordt toegekend aan natuurlijke personen en niet aan rechtspersonen, is deze mededeling in kader van het subsidieregister hier niet van toepassing.

c) De verzameling van rekeningnummers herbekijken

Het is de VTC niet duidelijk waarom het agentschap Digitaal Vlaanderen wordt vermeld als gegevensbron (of ontvanger). De memorie van toelichting verduidelijkt dat het rekeningnummer bekomen wordt doordat de begunstigde eenmalig zijn rekeningnummer moet registreren via 'Mijn Burgerprofiel', waarvoor de procedure uitgewerkt wordt in het Uitvoeringsbesluit. Het uitwerken van een procedure zal moeten gebeuren met de nodige omzichtigheid en beveiliging aangezien het gevoelige gegevens betreft. Zo zal er ook in een veilige procedure moeten worden voorzien voor wijziging van het rekeningnummer.

De VTC wijst erop dat de betrokkenen een specifiek rekeningnummer voor welbepaalde doeleinde(n) aan een specifieke overheid geven, in casu het departement, en dat dit nummer enkel mag gebruikt worden voor andere doeleinden als er een specifieke wettelijke basis voor is (opname in het burgerprofiel met een algemene mogelijkheid voor verder gebruik kan daar niet aan voldoen) of met toestemming van de betrokkene (wat een alternatief impliceert). Het is nu niet duidelijk door welke

instantie(s) het rekeningnummer verwerkt zal worden. De VTC adviseert om de verwijzing naar het burgerprofiel in het Ontwerp te verwijderen.

Het agentschap Digitaal Vlaanderen beheert de applicatie 'Mijn Burgerprofiel'. Om die reden wordt het agentschap dan ook vermeld als gegevensbron/ontvanger. De begunstigde zal zijn rekeningnummer zelf moeten registreren. Het geregistreerde rekeningnummer kan enkel gebruikt worden voor de uitbetaling van de jobbonus plus. Dit zal ook duidelijk worden weergegeven in het invulscherf dat hiervoor voorzien wordt en achterliggend bij Mijn Burgerprofiel wordt ook voorzien dat het rekeningnummer apart wordt toegewezen aan het product Jobbonus plus. Het Departement WSE zal deze rekeningnummers enkel verwerken vanuit de database van Mijn Burgerprofiel op het moment van de betaling van de jobbonus plus aan de begunstigde.

In het ontwerp van decreet wordt geen melding gemaakt van Mijn Burgerprofiel, enkel in deze memorie van toelichting en in de nota aan de Vlaamse Regering. Deze vermeldingen werden naar aanleiding van deze opmerking geschrapt.

d) Het verantwoord van de bewaringstermijn van 10 jaar

De VTC vindt geen verantwoording voor de maximum bewaartermijn van 10 jaar na verjaring en beëindiging van procedures. De VTC vraagt dit minstens in de memorie te verduidelijken zodat de proportionaliteit kan worden nagegaan.

Er werd gekozen voor een bewaringstermijn van tien jaar, rekening houdende met de burgerrechtelijke verjaringstermijn van tien jaar en de termijn van tien jaar die in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën wordt gehanteerd. Na het beëindigen van een procedure is het immers nog noodzakelijk de gegevens van de begunstigde te bewaren, bijvoorbeeld om te bepalen of de begunstigde reeds een jobbonus plus ontving en bijgevolg nog in aanmerking kan komen voor een premie in de komende jaren. Dit wordt ter verduidelijking opgenomen in de memorie van toelichting (toelichting bij artikel 19).

e) De nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de persoonsgegevens

Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan om die op te nemen, eventueel door te verwijzen naar bestaande regelingen, en dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

De verwerkingsverantwoordelijke staat conform artikel 5.1, d), van de AVG in voor de juistheid en actualisering van de verwerkte gegevens en informeert de betrokkenen vooraf over de verwerking van hun persoonsgegevens conform artikel 13 en 14 AVG en over hun rechten op basis van artikelen 15 tot en met 22 AVG. Dit hoeft niet in het ontwerp van decreet te worden opgenomen, aangezien het een verplichting betreft die de AVG zelf oplegt aan elke verwerkingsverantwoordelijke. Ter verduidelijking wordt dit wel opgenomen in de memorie van toelichting (toelichting bij artikel 16).

f) De transparantiemaatregelen verder uitwerken

De VTC beoordeelt het positief dat in artikel 18 van het ontwerp de verplichte meldingen in communicatie met de zelfstandige opgenomen worden. Dit dient evenwel nog te worden aangevuld met

- De contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming;
- De rechtsgrond voor de verwerking;
- Informatie over de rechten en klachtmogelijkheid;
- De bron waar de persoonsgegevens vandaan komen.

Het ontwerp van decreet werd in deze zin aangepast.

g) Beveiligingsmaatregelen

De VTC wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om het beveiligingsniveau te waarborgen.

De specificering van maatregelen moet in principe niet in de wetgeving worden opgenomen. Het ontwerp van decreet werd op dit punt dan ook niet aangepast.

2. Het advies van de SERV

De Vlaamse Regering merkt op dat de SERV geen advies bij consensus heeft uitgebracht.

a) Jobbonus als basis voor jobbonus plus

i) Loon- en inkomstenbegrip en rechtszekerheid

Omdat de jobbonus de basis vormt voor de jobbonus plus, gelden dezelfde bezorgdheden over het loon- en inkomstenbegrip die de SERV reeds stelde in het advies over de jobbonus. De sociale partners willen tevens een oplossing voor de personen die als gevolg van de coronacrisis tijdelijk werkloos waren en vragen om te onderzoeken of het criterium niet woon- of werkplaats kan zijn.

Deze opmerkingen hebben betrekking op het decreet tot regeling van de toekenning van een jobbonus. Voor de repliek op deze opmerkingen verwijzen we naar de memorie van toelichting bij voormeld decreet.

Het criterium van de woonplaats voor de jobbonus blijft behouden. Dit betekent dat dit criterium ook voor de jobbonus plus behouden blijft, aangezien de jobbonus de basis vormt voor de jobbonus plus. Voor de jobbonus plus geldt evenwel ook de voorwaarde van vestiging in Vlaanderen. Hiermee aligneren we ons ook met de voorwaarden voor de transitiepremie.

ii) Iedereen die start als zelfstandige in hoofdberoep en recht had op jobbonus moet jobbonus plus krijgen

De SERV stelt dat personen die wel recht hadden op een jobbonus maar deze niet automatisch hebben gekregen noch een aanvraag hebben ingediend, alsnog een jobbonus plus moeten krijgen. De SERV wijst hier op de specifieke situatie van grensarbeiders die een aanvraag moeten hebben ingediend voor de jobbonus om recht te hebben op de jobbonus plus, en stelt zich de vraag of dit juridisch sluitend is in functie van het gelijkheidsbeginsel.

Als Vlaamse Regering wensen we dat elke persoon die recht heeft op de jobbonus plus deze ook ontvangt. We zullen dan ook de nodige stappen ondernemen om grensarbeiders zoveel als mogelijk te bereiken. Er zal een uitgebreide communicatiecampagne volgen, specifiek voor deze doelgroep. Op deze manier proberen we te realiseren dat alle begunstigden van deze maatregel ook toegang krijgen tot deze maatregel. Wanneer de administratie op de hoogte is van het feit dat een persoon een jobbonus ontvangt, zal men ook een jobbonus plus uitbetalen wanneer deze persoon hier recht op heeft.

In haar advies stelt de SERV dat de gerechtigde in de drie maanden voor de datum van de start van zijn activiteiten als zelfstandige in hoofdberoep een arbeidsovereenkomst of aanstelling als loontrekkende moeten hebben gehad en dat de gerechtigde tijdens die arbeidsovereenkomst of aanstelling in aanmerking moeten zijn gekomen voor een jobbonus. Dit laatste klopt niet en is geen cumulatieve voorwaarde. De gerechtigde moet enkel voor zijn tewerkstelling in het jaar voorafgaand aan zijn overstap naar zelfstandige in hoofdberoep rechthebbende zijn voor de jobbonus. In de drie maanden voorafgaand aan zijn overstap, is er enkel de voorwaarde van één enkele tewerkstelling of aanstelling. Deze voorwaarde werd toegevoegd omdat het anders mogelijk is dat er een grote periode van inactiviteit voorafgaat aan de overstap naar zelfstandige in hoofdberoep. In het meest extreme geval kan het voorvallen dat een persoon bv. in 2021 slechts één maand gewerkt heeft aan een laag loon in januari en dus begunstigde was van de jobbonus (pro rata), en dan pas in december 2022 de overstap maakt naar zelfstandige in hoofdberoep, na een lange periode van inactiviteit. Deze persoon een jobbonus plus toekennen sluit niet aan bij de doelstelling van de jobbonus plus waarbij we de overgang van werk naar ondernemerschap wensen te ondersteunen. Om die reden werd de extra voorwaarde van tewerkstelling in de drie maanden voorafgaand aan de overstap toegevoegd. De groep waarvoor niet voldaan is aan de voorwaarde dat men drie maanden voor de datum van de start van zijn activiteit als zelfstandige in hoofdberoep een arbeidsovereenkomst of aanstelling had, zal onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor de transitiepremie, waardoor men op een andere manier ondersteuning kan ontvangen.

iii) Verschillende doelstelling jobbonus en jobbonus plus

Het valt de SERV op dat de doelstellingen van beide premies verschilt, terwijl het oorspronkelijke doel luidde: werken moet lonen.

Het is inderdaad zo dat de jobbonus een activerende maatregel is, die de dubbele doelstelling heeft werknemers die weinig verdienen te stimuleren om aan de slag te blijven en tegelijkertijd werklozen aanmoedigen om werk te zoeken. De jobbonus plus heeft als doel de overstap naar ondernemerschap in hoofdberoep te stimuleren voor mensen met een laag inkomen.

In de memorie van toelichting wordt toegelicht waarom er een premie wordt uitbetaald aan personen die voor de overstap naar ondernemerschap in hoofdberoep aan de slag waren als werknemer met een laag loon: deze groep heeft minder ruimte om op voorhand een startkapitaal of een buffer uit te bouwen. De jobbonus plus beoogt om deze doelgroep te ondersteunen in de eerste twee jaar van hun ondernemerschap, en zo een deel van de financiële onzekerheid weg te nemen. Om deze redenen werd gekozen om een vaste premie van 600 euro twee maal uit te betalen aan alle natuurlijke personen die starten als zelfstandige in hoofdberoep, en die voordien aan de slag waren als loontrekkende met een laag bruto maandloon.

iv) Verschillende appreciatie over verschillende bonus naargelang statuut

De hoogte van de bonus en de modaliteiten verschillen naargelang het statuut werknemer of zelfstandige in hoofdberoep, terwijl zowel de jobbonus als jobbonus plus gebaseerd zijn op het loon als werknemer. De Vlaamse sociale partners hebben hierover een verschillende mening.

Er werd gekozen voor een vaste premie omdat dit transparant, duidelijk en voorspelbaar is voor de startende ondernemer.

v) Zoek oplossing voor schoolverlaters

De SERV vraagt een oplossing voor schoolverlaters die de stap zetten naar ondernemerschap.

De jobbonus plus heeft als doelstelling werkenden met een laag inkomen te ondersteunen bij hun overstap naar ondernemerschap in hoofdberoep. Schoolverlaters behoren dus niet tot de doelgroep van de jobbonus plus.

Op 19 november 2021 werd er op de Vlaamse Regering een mededeling goedgekeurd waarin een uitbreiding van de doelgroep van de transitiepremie naar niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden werd voorgesteld. Op het moment dat de regelgeving is aangepast in lijn met deze mededeling kunnen schoolverlaters, mits de geldende voorwaarden, (een deel van) de transitiepremie ontvangen.

b) Eventueel onderbenut budget

De SERV vraagt dat het eventuele onderbenutte budget in lijn met de doelstellingen van de jobbonus plus wordt aangewend en dat erover met de Vlaamse sociale partners in overleg wordt gegaan.

Het bereik en de uitbetalingen van de jobbonus plus zullen worden gemonitord en van nabij worden opgevolgd. Wanneer blijkt dat er sprake is van een structurele onderbenutting, zal bekeken worden

hoe we deze maatregel kunnen aanpassen zodat we de doelstelling van de jobbonus plus nog meer kunnen realiseren.

c) Aansluiting voorgestelde timing uitbetaling en reële uitbetaling

De SERV onderschrijft de timing van uitbetaling en vraagt dat de reële uitbetaling zo dicht als mogelijk hierbij aansluit. In de memorie van toelichting staat dat ten vroegste eind 2022 de jobbonus plus het eerst wordt uitbetaald (voor de start in 2022 als zelfstandige in hoofdberoep). Het feit dat telkens opnieuw het rekeningnummer moet worden opgevraagd bij de rechthebbende kan het proces van uitbetaling vertragen.

In november van het jaar X+1 is er pas helderheid over het inkomen van de werknemer in jaar X. RSZ levert dan pas stabiele data op. Pas op dat moment kunnen we dus ook weten of een werknemer die in jaar X+1 de overstap maakte naar ondernemen in hoofdberoep, de jobbonus ontvangt voor jaar X en dus in X+1 aanspraak maakt op de jobbonus plus. We stellen alles in het werk om deze ondernemer zo snel als mogelijk de jobbonus plus uit te betalen. Dit zal helaas dus niet mogelijk zijn drie maanden na opstart, maar de uitbetaling zal wel automatisch gebeuren op het einde van het jaar voor personen die in de eerste drie kwartalen van het jaar de overstap maken. Voor personen die in het vierde kwartaal de overstap maken zal de betaling automatisch volgen op het einde van het eerste kwartaal van het jaar nadien.

De uitbetaling van de tweede schijf van de jobbonus plus in het tweede jaar, kan wel gebeuren één jaar na opstart van de onderneming, omdat we hiervoor geen RSZ-data meer nodig hebben. Hier is dan ook voor gekozen opdat de ondernemer zo snel als mogelijk zijn tweede premie ontvangt.

d) Vermijden van terugvordering via transitiepremie

De SERV vraagt om een terugvordering van de jobbonus plus via de transitiepremie te vermijden.

In de meeste gevallen zal het vermeden kunnen worden dat de jobbonus plus teruggevorderd wordt via de transitiepremie. In een zeer beperkt aantal gevallen zal de jobbonus plus echter reeds zijn uitbetaald vóór de transitiepremie wordt aangevraagd (bv. wanneer men start met ondernemen in hoofdberoep in oktober, ontvangt men de jobbonus plus in november en heeft men de mogelijkheid om de transitiepremie aan te vragen tot eind december). Er werd gezocht naar een manier waarop de jobbonus plus zo snel als mogelijk kon worden uitbetaald én de administratieve last voor de ondernemer werd beperkt. Dit maakte dat werd gekozen voor de piste om voor de kleine groep waarvoor de kans bestaat dat zij de jobbonus plus ontvangen voordat zij de transitiepremie hebben aangevraagd, toch de jobbonus plus uit te betalen. We hebben op dat moment immers geen zicht op de aanvragen die nog niet werden ingediend. Door dit bedrag dan terug te vorderen via verrekening met de transitiepremie vragen we geen extra inspanningen van de ondernemer.

e) Consequente monitoring en evaluatie

De SERV vindt het goed dat de Vlaamse Regering een sterk uitgebouwde monitoring voorziet en vraagt ook om de jobbonus plus – tezamen met de jobbonus – te evalueren en eventueel in het licht van fiscale of meer fundamentele beleidswijzigingen aan te passen.

Het spreekt voor zich dat op basis van de monitoring evaluaties zullen worden uitgevoerd en indien wenselijk er beleidswijzigingen zullen worden doorgevoerd.

f) Minderheidsstandpunt ABVV

ABVV is de mening toebedeeld dat er een onaanvaardbaar verschil in behandeling wordt gecreëerd tussen de ondersteuning die de Vlaamse regering geeft aan zelfstandigen ten opzichte van werknemers, aangezien de hoogte van de bonus en de modaliteiten verschillen naargelang het statuut van werknemer of zelfstandige in hoofdberoep.

Daarnaast wordt er bezwaar gemaakt tegen het feit dat middelen die eerder werden gereserveerd voor het ondersteunen van werkende armen een andere finaliteit krijgen.

De jobbonus plus richt zich op ondernemers. Zoals ook aangegeven in de memorie van toelichting gaat werken als zelfstandige gepaard met een significant hoger risico op armoede in vergelijking met werken als loontrekkende (Horemans en Marx, 2017). Door startende ondernemers een premie te geven trachten we dus wel degelijk mogelijke werkende armen - weliswaar ondernemers en geen werknemers - te ondersteunen.

3. Het advies van de Raad van State

De opmerkingen van de Raad van State worden hieronder punctueel beantwoord.

Vormvereisten

De Raad van State merkt op dat niet enkel het advies van de Vlaamse toezichtcommissie, maar ook het advies van de (federale) Gegevensbeschermingsautoriteit moet worden gevraagd.

Inmiddels werd bij artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens opgericht. De Vlaamse toezichtcommissie (VTC) is een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid en is als toezichthoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 36, lid 4, van de AVG verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van de AVG door de instanties. Ingevolge artikel 51, lid 1, van de AVG kan immers elke lidstaat één of meer onafhankelijke overheidsinstanties, verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van deze verordening, oprichten.

Sinds de bekendmaking van de aanstelling van de leden van de VTC door de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad d.d. 29 maart 2019, is de VTC ingevolge artikel 10/4, §1, van voornoemd decreet bevoegd om hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse

Regering adviezen te verstrekken omtrent elke aangelegenheid met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens. Er moet aldus worden vastgesteld dat er in dit geval een advies is waarbij het ontwerp is getoetst aan de AVG.

Gelijkheidsbeginsel

De Raad van State stelt dat door het invoeren van de voorwaarde dat de betrokkene op basis van zijn prestaties als loontrekkende in het jaar voorafgaan aan het refertejaar in aanmerking moest komen voor een jobbonus, zonder daarbij rekening te houden met het degressief karakter van de jobbonus, verschillende situaties op gelijke wijze lijken te worden behandeld.

Uit die voorwaarde volgt ook dat startende zelfstandigen in hoofdberoep die voordien niet als loontrekkende recht hadden op een jobbonus, geen recht hebben op een premie. Schoolverlaters en niet-werkende werkzoekenden worden bijgevolg uitgesloten, hoewel zij volgens de Raad van State nochtans kunnen worden beschouwd als personen die “minder ruimte hebben om op voorhand een startkapitaal of een buffer uit te bouwen”. De Raad van State vraagt om het voorontwerp aan bijkomend onderzoek te onderwerpen in het licht van het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel.

De jobbonus plus wil een extra stimulans zijn voor loontrekkenden met een laag loon die de stap willen wagen naar ondernemerschap. Deze groep verliest hun recht op een jobbonus wanneer zij de overstap maken naar ondernemerschap in hoofdberoep. Er werd gekozen voor een vaste premie omdat dit transparant, duidelijk en voorspelbaar is voor de startende ondernemer. We houden inderdaad geen rekening met het degressief karakter van de jobbonus, omdat we aan alle ondernemers die voorheen aan de slag was aan een laag loon dezelfde premie willen toekennen die hen kan helpen bij de opstart van de activiteiten als zelfstandige. Elke startende ondernemer zal immers te maken krijgen met opstartkosten en –risico’s. Een bedrag dat degressief afneemt naarmate de ontvangen jobbonus kleiner wordt, zal ook niet dezelfde stimulans bieden om de stap te zetten naar ondernemen in hoofdberoep.

De jobbonus plus vangt het verlies van het recht op een jobbonus op. Schoolverlaters en niet-werkende werkzoekenden behoren dus niet tot de doelgroep van de jobbonus plus. Zoals de Raad van State zelf aanhaalt kunnen deze personen inderdaad wel in aanmerking komen voor een transitiepremie, zij het mits het voldoen aan andere voorwaarden zoals het doorlopen van een prestarterttraject. Indien niet-werkende werkzoekenden binnen de drie maanden na het beëindigen van hun arbeidscontract de overstap maken naar ondernemerschap in hoofdberoep en zij maakten voorheen aanspraak op de jobbonus, zullen zij eveneens een jobbonus plus ontvangen. Op deze manier kan de jobbonus plus mogelijk een incentive zijn om snel na het beëindigen van een arbeidscontract te starten met ondernemen in hoofdberoep.

Toepassing van de de-minimisverordening (EU) nr. 1407/2013

De Raad van State wijst op artikel 1, eerste lid, van de de-minimisverordening dat bepaalt dat de verordening van toepassing is op steun aan ondernemingen in alle sectoren, met uitzondering van

steun verleend aan in de sector visserij en aquacultuur actieve ondernemingen voor zover die onder Verordening (EG) nr. 104/2000 van de Raad (...) vallen, en steun verleend aan in aan in de primaire productie van landbouwproducten actieve ondernemingen.

Artikel 3 van het voorontwerp lijkt bijgevolg te impliceren dat de premie niet kan worden toegekend aan startende zelfstandigen die actief zijn in deze sectoren die worden uitgesloten van het toepassingsgebied.

Gelet hierop zou in artikel 3 van het voorontwerp niet enkel moeten worden verwezen naar verordening (EU) nr. 1407/2013, maar ook naar verordening (EU) nr. 1408/2013 van de Commissie van 18 december 2013 'inzake de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun in de landbouwsector'. In dat geval moet er evenwel over worden gewaakt dat het drempelbedrag van alle "de-minimissteun die per lidstaat over een periode van drie belastingjaren wordt verleend aan ondernemingen die actief zijn in de primaire productie van landbouwproducten" de voorgeschreven drempel niet overschrijdt.

Eén van de voorwaarden voor de vrijstelling van aanmelding is dat de steun bepaalde drempels niet overschrijdt. Hierbij moet rekening worden gehouden met het "totale bedrag aan de-minimissteun dat per lidstaat aan één onderneming wordt verleend". Om de naleving van die drempel te waarborgen, bevatten de verordeningen bepalingen inzake 'monitoring' (artikel 6, lid 1, van verordening (EU) nr. 1407/2013).

Artikel 6, lid 3, van dezelfde verordening bepaalt dat een lidstaat "nieuwe de-minimissteun overeenkomstig deze verordening pas verleent nadat hij zich ervan heeft vergewist dat dit het totale bedrag aan de-minimissteun dat aan de betrokken onderneming is verleend, niet zodanig doet toenemen dat het desbetreffende in artikel 3, lid 2, vastgestelde plafond wordt overschreden, en dat aan alle in deze verordening vastgestelde voorwaarden is voldaan". Het is voor de Raad van State niet duidelijk hoe voornoemde bepalingen in acht kunnen worden genomen wanneer de premie automatisch wordt toegekend. Zelfs indien de registratie van het rekeningnummer wordt uitgebreid tot het vervullen van de verplichting voorgeschreven in artikel 6, lid 1, in fine, van de voornoemde verordening, kan dat niet beperkt blijven tot een "eenmalige" verplichting. Ook bij de toekenning van de aanvullende premie moet de naleving van het drempelbedrag immers worden gecontroleerd.

Om ervoor te zorgen dat alle sectoren toegang krijgen tot deze regeling wordt de de-minimisverordening voor landbouw en de de-minimisverordening voor visserij opgenomen in artikel 3.

De premie wordt slechts toegekend nadat de ondernemingen eerst hebben verklaard dat zij niet boven de desbetreffende de minimisdrempel zitten (200.000 euro voor gewone ondernemingen, 20.000 euro voor ondernemingen die actief zijn in de primaire productie van landbouwproducten en 30.000 euro voor visserij en aquacultuur actieve ondernemingen).

Artikel 1

De Raad van State stelt dat de ontworpen regeling zowel gewest- als gemeenschapsaangelegenheden regelt. Artikel 1 werd in deze zin aangepast.

Artikel 2

Met het oog op overeenstemming met artikel 3, 3°, van het decreet tot regeling van de toekenning van een jobbonus, werden in artikel 2, 3°, c) de woorden 'de werknemers' vervangen door de woorden 'de natuurlijke personen'.

Artikel 4

De Raad van State merkt op dat het begrip 'de maatschappelijke zetel' in het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen is vervangen door het begrip "de zetel". Bovendien rijst de vraag of het gehanteerde begrip ook passend is voor zelfstandigen in hoofdberoep die hun activiteit uitoefenen als natuurlijke persoon.

Artikel 4, eerste lid, 2° en artikel 16, eerste lid, 3° werden in deze zin aangepast.

Het begrip 'zetel' is inderdaad enkel van toepassing bij vennootschappen. Bij een eenmanszaak is het officiële adres steeds het domicilieadres. Voor hen volstaat het dus te voldoen aan de voorwaarde opgenomen in artikel 4, 3°.

Artikel 7

Het is voor de Raad van State niet duidelijk welke de meerwaarde is van de machtiging aan de Vlaamse Regering om de voorwaarden voor de aanpassing van de premiebedragen te bepalen. Er wordt gevraagd om in de memorie van toelichting te verduidelijken welke voorwaarden men voor ogen heeft.

De toelichting bij artikel 7 in deze memorie van toelichting werd in deze zin aangepast.

Artikel 10

De Raad van State stelt dat erop moet worden toegezien dat de keuze voor de beperking tot een Belgisch rekeningnummer niet op gespannen voet komt te staan met Europeesrechtelijke beginselen zoals die inzake het vrij verkeer. Ze raadt aan om in plaats van naar "het Belgisch rekeningnummer" minstens naar "een rekeningnummer bij een in België gevestigde kredietinstelling" te verwijzen.

Artikel 10 werd in deze zin aangepast.

Artikel 18

De inlichtingen die met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens in de communicatie met de zelfstandige moeten worden vermeld stemmen niet volledig overeen met die informatie die moet worden verstrekt op basis van de artikelen 13 en 14 van de algemene verordening gegevensbescherming.

De gegevens in artikel 18 werden aangevuld naar aanleiding van de opmerking van de VTC hieromtrent.

Artikel 19

Het is niet duidelijk hoe de bewaring tot tien jaar nadat alle vorderingen en procedures zijn verjaard wordt verantwoord. De memorie van toelichting moet worden aangevuld met een redelijke verantwoording hieromtrent.

Deze opmerking werd reeds beantwoord bij de repliek op het advies van de VTC (punt d). De verantwoording werd ter verduidelijking opgenomen in de memorie van toelichting (toelichting bij artikel 19).

Artikel 22

In zoverre het de bedoeling is om aan te sluiten bij de gangbare burgerrechtelijke verjaringstermijnen, stelt de Raad van State dat deze bepaling overbodig is. De bepaling werd dan ook geschrapt.

4. Aanvullende tekstwijzigingen

Doorheen de ontwerptekst werd het woord premie overal vervangen door het woord 'jobbonus plus'. Zo is de ontwerptekst meer in lijn met het opschrift en hanteren we overal een uniforme technologie. In artikel 2 werd een punt 6° toegevoegd met de definitie van 'jobbonus plus'.

Daarnaast werd in artikel 4, 4° verduidelijkt dat de ondernemer bij de start van zijn activiteiten als zelfstandige in hoofdberoep de pensioenleeftijd nog niet mag hebben bereikt. Op het moment waarop hij in aanmerking komt voor de tweede schijf van de jobbonus plus, zijnde twaalf maanden na de start van zijn activiteiten, mag hij de pensioenleeftijd dus wel reeds hebben bereikt.

2. INHOUD (PRO MEMORIE)

A. ALGEMENE TOELICHTING

De jobbonus plus voor startende zelfstandigen (hierna: de jobbonus plus) is een nieuwe beleidsmaatregel waarmee we vanuit de Vlaamse Regering een bijkomende financiële prikkel willen

gegeven aan personen die actief waren als loontrekkende met een laag beroepsinkomen en de overstap maken naar het statuut van zelfstandige in hoofdberoep.

De doelgroep zijn de personen die op basis van hun prestaties als loontrekkende in het jaar voor hun overstap naar het statuut van zelfstandige in hoofdberoep recht hadden op een jobbonus. Voor deze groep stimuleren we de stap naar ondernemerschap door hun recht op een jobbonus twee jaar te verlengen via de jobbonus plus.

De startende zelfstandige ontvangt maximaal twee keer een premie van 600 euro. De eerste premie van 600 euro wordt uitbetaald na de start als zelfstandige in hoofdberoep. Hiermee worden werknemers gestimuleerd om de stap te zetten naar ondernemen in hoofdberoep. De tweede premie van 600 euro wordt uitbetaald wanneer de zelfstandige na twaalf maanden nog steeds actief is als zelfstandige in hoofdberoep. Zo wordt duurzaam ondernemerschap ondersteund.

Het bedrag van de premie kan in de toekomst worden aangepast. We houden daarbij rekening met de budgettaire mogelijkheden en de evolutie van de grensbedragen die van toepassing zijn voor de jobbonus voor loontrekkenden.

Op basis van de ervaring met uitbetaling van premies schatten we dat de ontwikkeling van een systeem voor uitbetaling van de jobbonus plus negen maanden tot een jaar in beslag neemt.

Hierbij moet rekening gehouden worden met drie opeenvolgende fases: de juridische besluitvorming, de machtigingsaanvragen om de nodige authentieke bronnen te kunnen raadplegen, en de technische configuratie van deze bronnen en de verwerkingssystemen. Vanuit de overheid willen we maximaal inzetten op een automatische betaling van de premie aan de doelgroep op basis van authentieke bronnen. Op deze manier willen we het bereik van de jobbonus plus maximaliseren. Flankerend willen we ook inzetten op een brede communicatie en gericht communiceren naar partners die de potentiële doelgroep kunnen bereiken en indien nodig begeleiden bij het registreren van het rekeningnummer of om de eventuele aanvraagprocedure te doorlopen. Een volledige automatische toekenning aan de volledige doelgroep is immers geen sinecure om op te zetten. Zonder meer zal een geïntegreerde en duidelijke communicatie voor de jobbonus en jobbonus plus moeten opgezet worden.

B. BEVOEGDHEID VAN HET VLAAMSE GEWEST

Op grond van artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 zijn de gewesten bevoegd voor het economisch beleid.

Bij de wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen door de bijzondere wet van 8 augustus 1988 heeft de bijzondere wetgever beklemtoond dat de volheid van bevoegdheid inzake economische aangelegenheden aan de gewesten wordt overgedragen.¹

¹ Parl. St. Kamer BZ 1988, nr. 516/1, p. 9.

In de toelichting bij het wetsontwerp dat de bijzondere wet van 8 augustus 1988 is geworden, is aangegeven dat het begrip ‘economisch beleid’ “in ieder geval” – doch niet uitsluitend – het economische expansiebeleid, het vernieuwingsbeleid, het herstructureringsbeleid en het openbaar industrieel initiatief insluit.² Die bevoegdheid omvat onder meer ook “de hulp aan in moeilijkheden verkerende industriële en dienstverlenende ondernemingen”.³

De doctrine kadert het economisch beleid als “het geheel van maatregelen die de overheid kan nemen om het economisch weefsel te bestendigen, te versterken en te moderniseren”.⁴ De jobbonus plus kadert geheel in het aanmoedigen van het ondernemerschap, om tegemoet te komen aan de uitdagingen die omschreven worden in het onderdeel ‘Probleemstelling en omgevingsanalyse’ in de memorie van toelichting, waarbij geldt dat aldaar ook gewezen is op het feit dat ook zeer kleine ondernemingen op essentiële wijze bijdragen aan groei. Aldus wordt het economische weefsel hersteld en versterkt.

De financiële ondersteuning van personen om de transitie naar ondernemerschap in hoofdberoep te maken, is op directe wijze gericht op het aanmoedigen van ondernemerschap binnen dergelijke zeer kleine ondernemingen, die uit hun aard vaak kampen met startproblemen, zodanig dat een financiële premie dergelijke moeilijkheden uit de weg kan helpen gaan.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de toelichting bij de artikelen verwijzen we naar de memorie van toelichting.

D. TIMING INWERKINGTREDING

Het Departement Werk en Sociale Economie staat in voor het controleren van de toekenningsvoorwaarden, het ophalen en koppelen van de rekeningnummers via het Agentschap Digitaal Vlaanderen en het uitbetalen van de premie op de beschikbare rekeningnummers.

De Vlaamse Regering bepaalt de inwerkingtreding van het decreet

4. **VERDER TRAJECT**

Het ontwerp wordt ingediend bij het Vlaams Parlement. Bij goedkeuring ervan zal de Vlaamse Regering een uitvoeringsbesluit uitvaardigen.

² Parl.St. Kamer BZ 1988, nr. 516/1, p. 8.

³ Parl. St. Senaat 1979-1980, nr. 434/1, pp. 27 tot 29; Parl. St. Kamer BZ 1988, nr. 516/1, p. 42.

⁴ L. VERMEIRE en A. VAN STEENBERGE, “De economie”, in B. SEUTIN en G. VAN HAEGENDOREN (eds.), *De bevoegdheden van de gewesten*, Brugge, die Keure, 2016, 158).

Een eerste stap voor de opstart van de gegevensuitwisselingen is de opmaak van protocollen en machtigingsaanvragen in samenwerking met de beheerders van de authentieke bronnen.

Voor de jobbonus plus moeten volgende gegevensstromen gemachtigd worden:

- Gegevensuitwisseling RSZ-WSE: machtiging IVC
- Gegevensuitwisseling KSZ (kruispuntbankregisters): machtiging IVC;
- Gegevensuitwisseling RSVZ-WSE: machtiging IVC
- Gegevensuitwisseling KBO (Kruispuntbank voor ondernemingen): toelatingsaanvraag bij MAGDA;
- Gegevensuitwisseling FOD Financiën-WSE-protocol
- Gegevensuitwisseling RR-WSE: machtiging RR
- Samenwerking met VDI: verwerkersovereenkomst

Daarnaast blijven we in gesprek met de federale overheid om (fiscale) vrijstellingen te bekomen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet over tot regeling van de toekenning van een jobbonus plus voor startende zelfstandigen en de bijhorende memorie van toelichting.

2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Jo BROUNS